

Категорія справи № 535/381/24: Цивільні справи (з 01.01.2019); Справи позовного провадження; Справи у спорах, що виникають із правочинів, зокрема договорів (крім категорій 301000000-303000000), з них; страхування, з них; позики, кредиту, банківського вкладу, з них.

Надіслано судом: 18.12.2024. Зареєстровано: 19.12.2024. Забезпечено надання загального доступу: 20.12.2024.

Дата набрання законної сили: 03.12.2024

Номер судового провадження: 22-ц/814/3046/24

2

ПОЛТАВСЬКИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД

Справа № 535/381/24 Номер провадження 22-ц/814/3046/24 Головуючий у 1-й інстанції Гуляєва Г.М. Доповідач ап. інст. Бутенко С. Б.

ПОСТАНОВА

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

03 грудня 2024 року м. Полтава

Полтавський апеляційний суд у складі колегії суддів судової палати у цивільних справах:

Головуючого судді **Бутенко С. Б.**

Суддів **Дряниці Ю.В., Карпушина Г. Л.,**

за участю секретаря: **Ракович Д. Г.**

розглянув у відкритому судовому засіданні в м. Полтаві за апеляційною скаргою представника ОСОБА_1 - адвоката **Замоздри Віти Володимирівни**

на рішення Котелевського районного суду Полтавської області від 03 червня 2024 року у складі судді Гуляєвої Г. М.

у цивільній справі за позовом Товариства з обмеженою відповідальністю «Фінансова компанія «Еліт Фінанс» до ОСОБА_1 про стягнення заборгованості за кредитним договором,

ВСТАНОВИВ:

У травні 2024 року представник ТОВ «Фінансова компанія «Еліт Фінанс» звернувся до суду з вказаним позовом до ОСОБА_1, у якому просив про стягнення з відповідача заборгованості у розмірі 51124,56 грн за кредитним договором, укладеним 18.08.2017 між АТ «Альфа-Банк» та відповідачем, а також понесених судових витрат зі сплати судового збору та витрат на професійну правничу допомогу в розмірі 7 100 грн.

Позов мотивовано тим, що 20.12.2021 між АТ «Альфа-Банк» та ТОВ «ФК «Еліт Фінанс» укладено договір факторингу, на підставі якого відбулося відступлення прававимоги за кредитним договором до відповідача. Таким чином, ТОВ «ФК «Еліт Фінанс» набуло статусу кредитора за кредитним договором від 18.08.2017, укладеним між АТ «Альфа-Банк» та відповідачем ОСОБА_1 шляхом акцептування пропозиції на укладення Угоди про обслуговування кредитної картки та відкриття відновлювальної кредитної лінії.

Взяті на себе зобов'язання за кредитним договором відповідач належним чином не виконувала, порушила умови кредитного договору і згідно з розрахунком заборгованості станом на 20.12.2021 має прострочену заборгованість у розмірі 51124,56 грн.

Рішенням Котелевського районного суду Полтавської області від 03 червня 2024 року позов ТОВ «ФК «Еліт Фінанс» задоволено.

Стягнуто з ОСОБА_1 на користь ТОВ «ФК «Еліт Фінанс» заборгованість за кредитним договором у розмірі 51 124,56 грн.

Вирішено питання розподілу судових витрат. Стягнуто з ОСОБА_1 на користь ТОВ «ФК «Еліт Фінанс» витрати на професійну правничу допомогу в розмірі 5 100 грн та 3 028 грн у відшкодування сплаченого судового збору.

Рішення суду мотивовано обґрунтованістю заявлених позовних вимог.

Не погодившись з вказаним рішенням, представник ОСОБА_1 - адвокат Замоздра В. В. подала апеляційну скаргу, в якій, посилаючись на необґрунтованість рішення, неповне з'ясування судом обставин, що мають значення для справи, порушення норм матеріального та процесуального права, просить скасувати рішення суду першої інстанції та ухвалити нове рішення, яким у задоволенні позову ТОВ «ФК «Еліт Фінанс» відмовити в повному обсязі.

Доводи апеляційної скарги ґрунтуються на тому, що позивачем до позовної заяви додано копію оферти на укладання Угоди про обслуговування кредитної карти та відкриття відновлювальної кредитної лінії від 18.08.2017 в поганій якості, відтак встановити всі умови надання вказаної оферти неможливо, а матеріали справи не містять

Додатку № 1-2 (Реєстр боржників), що має містити поля відповідно до Переліку згідно Додатку № 1 цього договору з усіма заповненими даними про боржників. Доказів того, що цей Реєстр боржників від 20.12.2021 на компакт-диску складений за формою згідно із Додатком № 1-2 до Договору був дійсно переданий фактору матеріали справи не містять, а тому встановити чи була відповідач у списках вказаного реєстру неможливо. Тобто встановити наявність законних підстав у фактора для стягнення із відповідача заборгованості неможливо.

Крім того, позивачем не було доведено наявність правонаступництва з огляду на відсутність доказів перерахування суми фінансування на рахунок клієнта за відступлені права вимоги.

Звертає увагу на те, що відповідача не було належним чином повідомлено про факт відступлення прав вимоги, про що свідчить відсутність доказів направлення такого повідомлення.

Зазначає також, що з наданого розрахунку позивача вбачається, що сума ліміту на дату укладення договору становить 30000 грн, а в позовній заяві вказано ліміт кредитної лінії 200000 грн, відтак неможливо встановити порядок утворення заборгованості за кредитом в сумі 51 124,56 грн з усіма її складовими.

Вважає, що розрахунок заборгованості не є документом первинного бухгалтерського обліку, а одностороннім арифметичним розрахунком стягуваних сум та залежить від волевиявлення і дій однієї сторони (банку), а тому не може бути належним доказом у справі, що не було враховано судом першої інстанції.

При цьому, суд першої інстанції на вказане не звернув уваги та встановив, що відповідачем не надано належних та допустимих доказів на спростування розрахунку заборгованості.

Відзив на апеляційну скаргу до апеляційного суду не надходив.

Колегія суддів Полтавського апеляційного суду, заслухавши доповідь судді-доповідача, перевіривши доводи апеляційної скарги та матеріали справи, дійшла висновку про відсутність підстав для задоволення апеляційної скарги, виходячи з наступного.

Частиною третьою статті 3 ЦПК України встановлено, що провадження в цивільних справах здійснюється відповідно до законів, чинних на час вчинення окремих процесуальних дій, розгляду і вирішення справи.

Згідно частин першої, другої статті 367 ЦПК України суд апеляційної інстанції переглядає справу за наявними в ній і додатково поданими доказами та перевіряє законність і обґрунтованість рішення суду першої інстанції в межах доводів та вимог апеляційної скарги.

Суд апеляційної інстанції досліджує докази, що стосуються фактів, на які учасники справи посилаються в апеляційній скарзі та (або) відзиві на неї.

Відповідно до пункту 1 частини першої статті 374, статті 375 ЦПК України, за результатами розгляду апеляційної скарги суд апеляційної інстанції залишає апеляційну скаргу без задоволення, а судові рішення без змін, якщо визнає, що суд першої інстанції ухвалив судові рішення з додержанням норм матеріального і процесуального права.

По справі встановлено, що 18.08.2017 між АТ «Альфа-Банк» та відповідачем ОСОБА_2 шляхом акцептування банком пропозиції клієнта (оферти) було укладено угоду про обслуговування кредитної картки та відкриття відновлювальної кредитної лінії, згідно якої відповідачу було надано кредит шляхом встановлення кредитної лінії на картковому рахунку з випуском міжнародної платіжної картки MC DEBIT WORLD строком дії 3 роки з моменту випуску. Мета кредиту - для особистих потреб. Максимальна сума кредиту (кредитний ліміт) - 200000 грн. Процентна ставка - 35,99% річних. Тип процентної ставки - фіксований. Обов'язковий мінімальний платіж - 7% від суми загальної заборгованості за кредитною лінією, але не менше 50 грн.

Вказане підтверджується підписаною клієнтом ОСОБА_2 оферти на укладення угоди та підписаного представником банку акцепту пропозиції, що відповідно до вимог статей 638, 640, 641, 642, 207, 1054, 1055 ЦК України свідчить про укладення кредитного договору з дотриманням обов'язкової письмової форми.

Статтею 6 ЦК України встановлено, що сторони є вільними в укладенні договору, виборі контрагента та визначенні умов договору з урахуванням вимог цього Кодексу, інших актів цивільного законодавства, звичаїв ділового обороту, вимог розумності та справедливості (частина перша статті 627 ЦК України).

Договір є обов'язковим для виконання сторонами (стаття 629 ЦК України).

Відповідно до статті 1054 ЦК України за кредитним договором банк або інша фінансова установа (кредитодавець) зобов'язується надати грошові кошти (кредит) позичальникові у розмірі та на умовах, встановлених договором, а позичальник зобов'язується повернути кредит та сплатити проценти.

Згідно із частиною першою статті 1049, частиною першою статті 1048 ЦК України позичальник зобов'язаний повернути кредитодавцеві позику (грошові кошти у такій самій сумі або речі, визначені родовими ознаками, у такій самій кількості, такого самого роду та такої самої якості, що були передані йому кредитодавцем) у строк та в порядку, що встановлені договором, а кредитодавець має право на одержання від позичальника процентів від суми позики, якщо інше не встановлено договором або законом. Розмір і порядок одержання процентів встановлюються законом.

Згідно статті 509 ЦК України зобов'язанням є правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від вчинення певної дії (негативне зобов'язання), а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку. Зобов'язання виникають з підстав, встановлених статтею 11

цього Кодексу, зокрема, з договорів та інших правочинів.

За загальними умовами виконання зобов'язань (статті 526, 527, 530 ЦК України) зобов'язання має виконуватися належним чином відповідно до умов договору та вимог цього Кодексу, інших актів цивільного законодавства, належними сторонами та в установлений строк.

З матеріалів справи вбачається, що відповідач користувалась кредитним коштом та частково вносила оплату у погашення кредиту, однак, у порушення вказаних правових норм та умов укладеного договору взяти на себе зобов'язання за кредитним договором щодо повернення одержаних кредитних коштів та сплати процентів за користування кредитом належним чином не виконала, внаслідок чого станом на 20.12.2021 виникла заборгованість у сумі 51124,56 грн, з яких 45031,08 грн - заборгованості за простроченим тілом кредиту, 6093, 48 грн - відсотки за користування кредитом.

20 грудня 2021 року між АТ «Альфа-Банк» та ТОВ «ФК «Еліт Фінанс» укладено договір факторингу № 4, на підставі якого до фактора - ТОВ «ФК «Еліт Фінанс» перейшло право вимоги до боржників за договорами, перелік яких наведено у Додатку № 1-1 до Договору.

При укладенні договору факторингу № 4 від 20 грудня 2021 року між АТ «Альфа-Банк» та ТОВ «ФК «Еліт Фінанс» також складено Акт приймання-передачі реєстру боржників від 20 грудня 2021 року до договору факторингу № 4 від 20 грудня 2021 року та на рахунок АТ «Альфа-Банк» сплачено позивачем суму 12 878 944 грн за право вимоги згідно вказаного договору факторингу.

Згідно виписки по рахунку з кредитною картою (договір № 630717240) та розрахунку заборгованості за кредитом за боржником ОСОБА_1 станом на 20.12.2021 обліковується заборгованість в розмірі 51 124,56 грн.

Відповідно до частини першої статті 512 ЦК України кредитор у зобов'язанні може бути замінений іншою особою внаслідок передання ним своїх прав іншій особі за правочином (відступлення права вимоги).

Згідно статті 514 ЦК України до нового кредитора переходять права первісного кредитора у зобов'язанні в обсязі і на умовах, що існували на момент переходу цих прав, якщо інше не встановлено договором або законом.

Відповідно до частини першої статті 1077 ЦК України за договором факторингу (фінансування під відступлення права грошової вимоги) одна сторона (фактор) передає або зобов'язується передати грошові кошти в розпорядження другої сторони (клієнта) за плату (у будь-який передбачений договором спосіб), а клієнт відступає або зобов'язується відступити факторові своє право грошової вимоги до третьої особи (боржника).

Таким чином, внаслідок відступлення права грошової вимоги за кредитним договорами, у тому числі, договором, укладеним 18.08.2017 з відповідачем, до ТОВ «ФК «Еліт Фінанс» перейшли усі права та обов'язки первісного кредитора - АТ «Альфа-Банк» у обсязі та на умовах, що існували станом на 20.12.2021, тобто у сумі 51124,56 грн.

Статтею 516 ЦК України встановлено, що заміна кредитора у зобов'язанні здійснюється без згоди боржника, якщо інше не встановлено договором або законом. Якщо боржник не був письмово повідомлений про заміну кредитора у зобов'язанні, новий кредитор несе ризик настання несприятливих для нього наслідків. У цьому разі виконання боржником свого обов'язку первісному кредиторові є належним виконанням.

Згідно статті 518 ЦК України боржник має право висувати проти вимоги нового кредитора у зобов'язанні заперечення, які він мав проти первісного кредитора на момент одержання письмового повідомлення про заміну кредитора.

Якщо боржник не був письмово повідомлений про заміну кредитора у зобов'язанні, він має право висунути проти вимоги нового кредитора заперечення, які він мав проти первісного кредитора на момент пред'явлення йому вимоги новим кредитором або, якщо боржник виконав свій обов'язок до пред'явлення йому вимоги новим кредитором, - на момент його виконання.

Проте, матеріали справи не містять доказів виконання відповідачем свого зобов'язання за кредитним договором від 18.08.2017 первісному кредитору - АТ «Альфа-Банк», а наведені нею заперечення проти позову нового кредитора - ТОВ «ФК «Еліт Фінанс» факту укладення спірного кредитного договору та наявності заборгованості за кредитом та її розміру не спростовують.

Відповідно до частини третьої статті 12, частини першої статті 81 ЦПК України кожна сторона повинна довести обставини, які мають значення для справи і на які вона посилається як на підставу своїх вимог або заперечень, крім випадків, встановлених цим Кодексом.

Докази подаються сторонами та іншими учасниками справи. Доказування не може ґрунтуватися на припущеннях (частини п'ята, шоста статті 81 ЦПК України).

Суд першої інстанції дослідивши усі наявні у справі докази та надавши їм належну правову оцінку, дійшов обґрунтованого висновку про задоволення позову ТОВ «ФК «Еліт Фінанс» та стягнення з відповідача ОСОБА_1 на користь позивача, як правонаступника прав первісного кредитора - АТ «Альфа-Банк», вказаної заборгованості за кредитним договором.

Доводами апеляційної скарги відповідача вказані висновки суду першої інстанції не спростовуються, а її заперечення ґрунтуються лише на незгоді з оцінкою судом доказів по справі, що за відсутності процесуальних порушень не є підставою для скасування законного та обґрунтованого судового рішення.

По справі встановлено та не спростовано доводами апеляційної скарги, що відповідач не виконала свої зобов'язання за кредитним договором, не повернула суму простроченого кредиту, у зв'язку з чим утворилась

заборгованість, яка підлягає стягненню в судовому порядку на користь позивача, який набув право вимоги до відповідача на підставі договору факторингу № 4 від 20 грудня 2021 року, який в установленому законом порядку не визнаний судом недійсним, є правомірним правочином, що створює для сторін права та обов'язки, зокрема, для позивача - право вимагати повернення заборгованості за кредитом, а у відповідача - обов'язок сплатити таку заборгованість новому кредиторіві.

За таких обставин колегія суддів апеляційного суду залишає апеляційну скаргу відповідача без задоволення, а рішення суду першої інстанції - без змін, як ухвалене з додержанням норм матеріального та процесуального права.

Керуючись статтями 367, 374, 375, 382, 383, 384 ЦПК України, апеляційний суд

п о с т а н о в и в:

Апеляційну скаргу ОСОБА_1 - залишити без задоволення.

Рішення Котелевського районного суду Полтавської області від 03 червня 2024 року - залишити без змін.

Постанова набирає законної сили з дня її прийняття та може бути оскаржена в касаційному порядку шляхом подання касаційної скарги безпосередньо до Верховного Суду протягом тридцяти днів з дня складення повного судового рішення.

Головуючий суддя С. Б. Бутенко

Судді Ю. В. Дряниця

Г. Л. Карпушин